

Өркеш авыл жирлеге башлыгы

КАРАР

2024 елның 11 нче июленнөн

№ 20

Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Өркеш авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмәне раслау турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 14 статьясындагы 1 бүлекнөң 19 пункты, «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон, Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Өркеш авыл жирлеге Уставы нигезендә Өркеш авыл жирлеге Советы карар бирде:

1. Күшымта итеп бирелгән Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Өркеш авыл жирлеге территорииясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмәне расларга.

2. «Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Өркеш авыл жирлеге территорииясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында Нигезләмәне раслау хакында» 2021 елның 6 декабрендәге 31 номерлы Өркеш авыл жирлеге Советы карарының үз көчен югалткан дип танырга.

3. Әлеге карарны Интернет мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә <http://pravo.tatarstan.ru> веб-адресы буенча «Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматының рәсми порталында», Интернет мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә <http://kukmor.tatarstan.ru> веб-адресы буенча Кукмара муниципаль районының рәсми сайтында һәм Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Өркеш авыл жирлеге территорииясендәге мәгълүмат стендларында бастырырга.

Жирлек башлыгы:

А.Ш.Әгъләмова

Өркеш авыл жирлеге Советының 2024 нче
елның 11 нче июленән 20 номерлы карарына
кушымта

Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Өркеш авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмә

1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Әллеге нигезләмә Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Өркеш авыл жирлеге территорииясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контрольне гамәлгә ашыру тәртибен билгели (алга таба – төзекләндерү өлкәсендә контроль).

1.2. Төзекләндерү өлкәсендә контроль предметы булып юридик затларның, шәхси эшмәкәрләрнең, гражданнарның (алга таба – контрольдә тотыла торган затлар) Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районы Өркеш авыл жирлеге территорииасен төзекләндерү кагыйдәләрен (алга таба – төзекләндерү кагыйдәләрен), инвалидлар өчен социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы объектларыннан һәм күрсәтелә торган хезмәтләрдән файдалану мөмкинлеген тәэммин итү таләпләрен (алга таба шулай ук – мәжбүри таләпләр) үтәү тора.

1.3. Төзекләндерү өлкәсендә контроль Өркеш авыл башкарма комитеты (алга таба – администрация) тарафыннан башкарыла.

1.4. Администрациянең төзекләндерү өлкәсендә контроль алып барырга вәкаләтле вазыйфаи затлары – Кукмара муниципаль районы Өркеш авыл жирлеге башлыгы (башлык урынбасары) һәм Кукмара муниципаль районы Өркеш авыл жирлеге башкарма комитеты секретаре (алга таба шулай ук – контроль алып барырга вәкаләтле вазыйфаи затлар). Администрациянең күрсәтелгән вазыйфаи затларының вазыйфа бурычларынга аларның вазыйфа инструкциясе нигезендә төзекләндерү өлкәсендә контроль вәкаләтләрен гамәлгә ашыру керә.

Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә Төзекләндерү өлкәсендә контроль үткәргендә контроль алып барырга вәкаләтле вазыйфаи затларның хокуклары, бурычлары бар һәм «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон һәм башка федераль законнар нигезендә жаваплылык тоталар.

1.5. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру, профилактик чаралар, контроль чаралар оештыру һәм үткәрү белән бәйле мәнәсәбәтләргә карата «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон, «Жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нигезләмәләре кулланыла.

1.6. Администрация төзекләндерү Кагыйдәләренең үтәлешен контрольдә тота, шул исәптән:

1) янәшәдәге территорияләрне карап тоту буенча мәжбүри таләпләр;

2) төзекләндерү элементлары һәм объектларын тоту буенча мәжбүри таләпләр, шул исәптән таләпләр:

- халыкның аз хәрәкәтләнүче төркемнәренең мәгариф, сәламәтлек саклау, мәдәният, физик культура һәм спорт, халыкка социаль хезмәт күрсәту объектларына ирекле керүенә комачауламый торган коймалар урнаштыру буенча;

- торак булмаган биналар, корылмалар, төзелмәләрнең фасадларын, биналарның, корылмаларның, төзелмәләрнең башка стеналарын, шулай ук төзекләндерүнең башка элементларын һәм жәмәгать урыннарын карап тоту буенча;

- инженерлык корылмаларын эксплуатацияләү өчен кирәклө мәгълүматны үз эченә алган маҳсус билгеләр, язулярны тоту буенча;

- жириштегі башкарылған чорда биналарға һәм аларға көрү урыннарына ирекле юллар, шулай ук ишегалларына ирекле көрү юлларын тәэммин итү, жәяуленелер, шул исәптән инвалидлар һәм халықның башка аз хәрәкәтләнүче төркемнәре иминлеген һәм жәяуленелер хәрәкәтенең куркынычсызлығын тәэммин итү буенча;

- Татарстан Республикасы норматив хокукуй актлары белән билгеләнгән срокта аварияләр нәтижәсендә килеп туган эшиләр башкару турында администрациягә хәбәрнамә жибәрү буенча;

- транспорт чарапарын газонга яки башка яшелләндерелгән территориягә, яки тәзекләндерү қагыйдәләре белән анда транспорт чарапарын урнаштыру чикләнгән рекреацион территориягә урнаштыруның рәхсәт ителмәве турында, шулай ук аларны эксплуатацияләү, хәзмәт күрсәту яки ремонтлау вакытында, йөкләр ташу яки тәзелеш мәйданчыкларыннан чыгу вакытында (тент яки япма булмау сәбәпле) гомуми файдаланудагы территорияләрне транспорт чарапары белән пычрату рәхсәт ителмәве турында;

3) Кукмара муниципаль районы Өркеш авыл жирилгеге территориясен қышкы чорда жыештыру буенча, шул исәптән биналарның, корылмаларның түбәләрен кардан, боздан һәм боз сөнгеләреннән чистарту буенча чарапар үткәруне контролльдә тоту буенча мәжбүри таләпләр;

4) Кукмара муниципаль районы Өркеш авыл жирилгеге территориясен жәйге чорда жыештыру буенча, шул исәптән карантин, агулы һәм чүп үләннәрән ачыклау, алар белән көрәшү, аларның күпләп үскән урынын билгеләү, бетерү буенча мәжбүри таләпләрне дә кертеп, мәжбүри таләпләр;

5) махсус янгынга каршы режим гамәлдә булган чорда янгын куркынычсызлығының өстәмә мәжбүри таләпләре;

6) гомуми файдаланудагы территорияләрдә жири асты коммуникацияләрен салу, үзгәртеп кору, ремонтлау һәм тоту буенча мәжбүри таләпләр;

7) каты коммуналь калдыкларны саклау буенча мәжбүри таләпләр;

8) хайваннарны йөртү буенча мәжбүри таләпләр һәм авыл хужалығы хайваннарын һәм кошларын гомуми файдаланудагы территорияләрдә һәм тәзекләндерү қагыйдәләрендә каралган башка территорияләрдә көтүгә юл куймау турында таләпләр.

Администрация контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан аларның комплекциясе чикләрендә бирелгән мәжбүри таләпләрне бозуны бетерү турындағы күрсәтмәләрнең үтәлешен контролльдә тота.

1.7. Әлеге Нигезләмәдә тәзекләндерү элементлары дип декоратив, техник, планлаштыру, конструктив жайламналар, яшелләндерү элементлары, төрле жиһазлау һәм бизәү төрләре, шул исәптән биналар, корылмалар, тәзелмәләр фасадларын да, кече архитектура формалары, капитал булмаган стационар булмаган корылмалар һәм тәзелмәләр, территорияне тәзекләндерүнең состав өлешләре буларак кулланыла торган мәгълүмати щитлар һәм күрсәткечләр аңлашыла.

Әлеге Нигезләмәдә тәзекләндерү объектлары дип тәзекләндерү буенча әшчәнлек алып барыла торган төрле функциональ билгеләнештәге территорияләр аңлашыла, шул исәптән:

1) планлаштыру структурасы элементлары (зоналар (массивлар), районнар (шул исәптән торак районнар, микрорайоннар, кварталлар, сәнәгать районнары, яр буйлары), гражданнарның бакчачылық, яшелчәчелек коммерцияле булмаган берләшмәләре урнашкан территорияләр);

2) урам-юл чөлтәре элементлары (аллеялар, бульварлар, магистральләр, тыкрыклар, мәйданнар, көрү юллары, проспектлар, кечкенә урамнар, разъездлар, төшү юллары, трактлар, тупиклар, урамнар, шоссе);

3) ишегалды территорияләре;

4) балалар һәм спорт мәйданчыклары;

5) хайваннарны йөртү мәйданчыклары;

6) парковкалар (машина кую урыннары);

7) парклар, скверлар, башка яшел зоналар;

8) техник һәм санитар-саклау зоналары;

Әлеге Нигезләмәдәге саклагыч җайланмалар дип капкалар, кече капкалар, шлагбаумнар, шул исәптән автоматлары шлагбаумнар һәм декоратив коймалар (киртәләр) аңлашыла.

1.8. Администрация тәзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру қысаларында тәзекләндерү өлкәсендә контроль объектларын исәпкә алуны тәэммин итә.

Администрация тарафыннан тәзекләндерү өлкәсендәге контроль объектларын әлеге Нигезләмә нигезендә билгеле бер куркыныч категориясенә керту гамәлгә ашырыла.

2. Тәзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зарар китерү) куркынычлары белән идарә итү

2.1. Администрация тәзекләндерү өлкәсендә зыян китерү (зарар китерү) куркынычлары белән идарә итү нигезендә контроль алыш бара.

2.2. Тәзекләндерү өлкәсендә контроль үткәргендә закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычларын идарә итү максатларында әлеге Нигезләмәнен 1.7 пунктында каралган мондый контроль объектлары «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә куркыныч категорияләренә кертелергә тиеш.

2.3. Администрация тарафыннан тәзекләндерү өлкәсендә әлеге Нигезләмәнен 1.7 пунктында каралган контроль объектларын (алга таба – контроль объектлары) билгеле бер куркыныч категориясенә керту әлеге Нигезләмәгә 1 нче күшымта нигезендә тәзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль гамәлгә ашырганда тиешле объектларны билгеле бер куркыныч категориясенә керту критерийлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

Контроль объектларын куркыныч категорияләренә керту һәм контроль объектларына бирелгән куркыныч категорияләрен үзгәртү администрация боерыгы белән башкарыла.

Администрация тарафыннан контроль объектларын куркыныч категорияләренә керткәндә шул исәптән тубәндәгеләр кулланыла:

1) Бердәм дәүләт күчемсез милек реестрындагы мәгълүматлар;

2) контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи затлар тарафыннан контрольдә тотылган затлар белән аралашмыйча контроль үткәргендә алына торган мәгълүматлар;

3) администрациядәге башка мәгълүматлар.

2.4. Администрация тарафыннан бирелгән куркыныч категориясенә бәйле рәвештә планлы контроль чараплар үткәру тубәндәге вакыт аралыгы белән башкарыла:

1) югары куркыныч категориясенә кертелгән контроль объектлар өчен – 2 елга бер тапкыр;

2) уртача куркыныч категориясенә кертелгән контроль объектлары өчен – 3 елга бер тапкыр.

Тубән куркыныч категориясенә кертелгән контроль объектларына карата планлы контроль чараплары үткәрелми.

Контроль объектларын тубән куркыныч категориясенә керту турында карап кабул итү таләп ителми.

2.5. Еллык планлы контроль чараплар планнарына еллык планны гамәлгә ашыру елында тубәндәге куркыныч категориясенә кертелгән контроль объектлары өчен соңғы планлы контроль чарасы тәмамланганнын алыш вакыт чоры бетә торган контроль объектларына карата контроль чараплар кертелергә тиеш:

1) югары куркыныч, – ким дигәндә 2 ел;

2) уртача куркыныч, – ким дигәндә 3 ел.

Әгәр әлек контроль объектларына карата планлы контроль чарапар үткәрелмәгән булса, еллық планга контроль объектлары юридик затның яки гражданның контроль объектына милек хокуқы барлық килгән көннән соң бер ел узгач, ә янәшәдәге территорияләр белән булган очракта – Төзекләндеру қагыйдәләре нигезендә янәшәдәге территориие карап тоту буенча бурыч барлық килгән көннән кертелергә тиеш.

2.6. Контроль объектының хокук иясе соравы буенча, сорай килгәннән соң 15 көннән дә артмаган вакытта контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи затлар сорай килгәннән соң 15 көннән дә артмаган вакыт эчендә аңа контроль объектына бирелгән куркыныч категориясе турында мәгълүмат, шулай ук мондый объектны билгеле бер куркыныч категориясенә керткәндә кулланылган мәгълүматны бирәләр.

Контроль объектының хокук иясе администрациягә контроль объектына элек бирелгән куркыныч категориясен үзгәрту турында гариза бирергә хокуклы.

2.7. Администрация куркыныч категорияләре бирелгән контроль объектлары исемлеген алып бара (алга таба – контроль объектлары исемлеге). Контроль объектларын контролль объектлары исемлегенә керту әлеге Нигезләмәнең 2.3 пунктында күрсәтелгән Администрация боерыгы нигезендә башкарыла.

Риск категорияләре күрсәтелгән контролль объектлары исемлеге «Интернет» мәгълүмати-телекоммуникация чөлтәрендә Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районның рәсми сайтында (алга таба – администрациянең рәсми сайты) контролль эшчәнлегенә багышланган маҳсус бүлектә урнаштырыла. Маҳсус бүлеккә керү рәсми сайтның баш (төп) битеннән башкарылырга тиеш.

2.8. Контроль объектлары исемлегендә тубәндәге мәгълүмат була:

- 1) контролль объектын идентификацияли торган мәгълүмат (контроль объектының урнашкан урыны адресы, кадастр номеры (әгәр булса), контролль объектын идентификацияли торган башка билгеләр (кирәк булганда));
- 2) бирелгән куркыныч категориясе;
- 3) контролль объектына куркыныч категориясен бирү турында карар реквизитлары.

3. Закон тарафыннан саклана торган кыйммәтләргә зыян (заар) китерү куркынычларын профилактикалау

3.1. Администрация төзекләндерү өлкәсендә контролльне профилактик чарапар үткәру аша да гамәлгә ашыра.

3.2. Профилактик чарапар контролльдә тотыла торган затлар тарафыннан мәжбүри таләпләрне намус белән үтәүне стимуллаштыру, мәжбүри таләпләрне бозуга һәм (яки) закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (заар) китерүгә китерә алган шартларны, әбәпләрне һәм факторларны бетерү, мәжбүри таләпләрне, аларны үтәү ысуулларын контролльдә тотыла торган затларга житкерү максатларында администрация тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3.3. Төзекләндерү өлкәсендә контролль үткәргендә зыян (заар) китерү куркынычын киметүгә юнәлдерелгән профилактик чарапар үткәру контролль чарапар үткәргү китерү карата өстенлекле булып тора.

3.4. Профилактика чарапалары Россия Федерациясе Хөкүмәте билгеләгән тәртиптә расланган закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (заар) китерү куркынычларын профилактикалау программасы нигезендә гамәлгә ашырыла, шулай ук зыян китерү куркынычларын профилактикалау программасында каралмаган профилактик чарапалар да үткәрелергә мөмкин.

Профилактик чарапалар үткәргендә контролль объектларының закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (заар) китерүнен турыдан-туры куркынычы булып торуы яки мондый зыян (заар) китерелгәне ачыкланган очракта, контролль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи зат, контролль чарапалар үткәру турында карар кабул итү өчен, шунда ук Кукмара муниципаль районы Өркеш авыл жирлеге башлыгына (башлык урынбасарына) мәгълүмат жибәрә.

3.5. Администрация тарафыннан төзекләндеру өлкәсендә контроль үткәргәндә түбәндәгे профилактика чарапары үткәрелергә мөмкин:

- 1) мәгълұмат бирү;
- 2) хокукны куллану тәжрибәсен гомумиләштеру;
- 3) кисәтүләр игълан иту;
- 4) консультация бирү;
- 5) профилактик визит.

3.6. Мәжбүри таләпләрне үтәу мәсьәләләре буенча мәгълұмат администрация тарафыннан тиешле белешмәләрне рәсми сайттагы контроль эшчәнлеккә багышланган маңсус бүлектә, массакүләм мәгълұмат чарапарында урнаштыру юлы белән, контроль үткәрелә торган затларның дәүләт мәгълұмат системасындағы шәхси кабинетлары аша (алар булганда) һәм башка рәвешләрдә башкарыла.

Администрациянең рәсми сайтында контроль эшчәнлегенә багышланган маңсус бүлектә «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 46 статьясының 3 өлешенде каралган мәгълұматларны урнаштырырга һәм актуаль хәлдә тотарга тиеш.

Администрация шулай ук Кукмарा муниципаль районы Өркеш авыл жирлеге халкына гражданнарның жыелышларында һәм конференцияләрендә контроль объектларына куелган мәжбүри таләпләр, аларның куркыныч критерийларына туры килүе, шулай ук контроль объектларына карата үткәрелә торган контроль чарапарның тәрләре, эчтәлеге һәм интенсивлығы турында хәбәр итәргә хокуклы.

3.7. Хокукны куллану тәжрибәсен гомумиләштеру үткәрелгән контроль чарапар һәм аларның нәтижәләре турында мәгълұматны жыю һәм анализлау аша администрация тарафыннан башкарыла.

Хокукны куллану тәжрибәсен гомумиләштеру нәтижәләре буенча, контроль үткәрелгә вәкаләтле вазыйфаи затлар ел саен төзекләндеру өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру буенча хокукны куллану тәжрибәсен гомумиләштеру нәтижәләрен үз эченә алган һәм администрация башлығы имзалаган, администрация боерыгы белән расланган доклад өзөрли. Әлеге доклад хисап елыннан соң киләсе елның 1 июленә кадәр администрациянең рәсми сайтында контроль эшчәнлеккә багышланган маңсус бүлектә урнаштырыла.

3.8. Мәжбүри таләпләрне бозуны рәхсәт итмәү турында кисәту һәм мәжбүри таләпләрне үтәүне тәэмим иту буенча чарапар күру тәкъдиме администрациядә өзөрләнә торган мәжбүри таләпләрне бозу яки мәжбүри таләпләрне бозу билгеләре турында белешмәләр булган очракта һәм (яки) мәжбүри таләпләрне бозу закон тарафыннан саклана торган кыйыммәтләргә зарар (зыян) китерүе яисә закон тарафыннан саклана торган кыйыммәтләргә зарар (зыян) китерү куркынычы тудыру турында расланган белешмәләр булмаган очракта, контроль үткәрелә торган затка игълан ителә. Кисәтүләр Кукмарा муниципаль районы Өркеш авыл жирлеге башлығы (башлық урынбасары) тарафыннан күрсәтелгән мәгълұматларны алғаннан соң 30 көннән дә соңға калмыйча игълан ителә (имзалана). Кисәту язма яки электрон документ формасында өзөрләнә һәм контроль үткәрелә торган зат адресына жибәрелә.

Мәжбүри таләпләрне бозуга юл куймау турында кисәту Россия Федерациясе Икътисади үсеш министрлігигүйнен «Контроль (күзәтчелек) органы тарафыннан кулланыла торган документларның типовой формалары турында» 2021 елның 31 мартандагы 151 номерлы боерыгы белән расланган форма нигезендә рәсмиләштерелә.

Мәжбүри таләпләрне бозуга юл куймау турында игълан ителгән кисәтүләр теркәлү номеры белән кисәтүләрне исәпкә алу журналында теркәлә.

Администрация тарафыннан мәжбүри таләпләрне бозуны рәхсәт итмәү турында кисәту игълан ителгән очракта, контроль үткәрелә торган зат күрсәтелгән кисәтүләр карши гариза бирергә хокуклы. Кисәтүләр каршылык администрация тарафыннан алышынан көннән алыш 30 көн эчендә карала. Каршылыкны карау нәтижәсендә контроль үткәрелә торган кешегә язмача яки электрон документ формасында каршылык белән

килешү яки риза булмау турында мәгълүмат белән жавап жибәрелә. Каршылык белән риза булмаган очракта, жавапта тиешле нигезләмәләр күрсәтелә.

3.9. Контроль үткәрелә торган затларга консультацияне контролль үткәрергә вәкаләтле вазыйфай зат тарафыннан телефон аша, видео-конференц-элемтә аша, шәхси кабул иту вакытында яки профилактик чараптар, контролль чараптар үткәру барышында гамәлгә ашырыла һәм 15 минуттан артмаска тиеш.

Гражданнарны шәхси кабул итуне Кукмара муниципаль районы Өркеш авыл жирлеге башлыгы (башлык урынбасары) һәм (яки) контролль үткәрергә вәкаләтле вазыйфай зат үткәрә. Кабул иту урыны, шулай ук кабул иту өчен билгеләнгән көннәр һәм сәгатьләр турында мәгълүмат администрациянең рәсми сайтында контролль эшчәнлеккә багышланган махсус бүлектә урнаштырыла.

Консультация телдән яки язма формада тубәндәге мәсьәләләр буенча башкарыла:

- 1) тәзекләндерү өлкәсендә контролль оештыру һәм гамәлгә ашыру;
  - 2) әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән контролль чараптарны гамәлгә ашыру тәртибе;
  - 3) контролль үткәрергә вәкаләтле вазыйфай затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять бирү тәртибе;
- г) үтәлешләрен бәяләу администрация тарафыннан контролль чараптар кысаларында гамәлгә ашырыла торган мәжбүри таләпләрне үз эченә алган норматив хокукий актлар (аларның аерым нигезләмәләре) турында мәгълүмат алу.

Контрольдә тотылган затларга телдән консультация бирү шулай ук гражданнар жыеннарында һәм конференцияләрендә дә башкарыла ала.

3.10. Контроль үткәргә вәкаләтле вазыйфай зат тарафыннан язма рәвештә консультация бирү тубәндәге очракларда башкарыла:

- 1) контролль үткәрелә торган зат тарафыннан консультация мәсьәләләре буенча язмача жавап бирү турында язмача сорату бирләгән;
- 2) консультация вакытында бирелгән сорауларга телдән жавап бирү мөмкин түгел;

3) куелган сорауларга жавап бирү өстәмә мәгълүмат соратып алуны таләп итә.

Консультация биргәндә контролль үткәргә вәкаләтле вазыйфай зат Россия Федерациясе законнары нигезендә керү мөмкинлеге чикләнгән мәгълүматның конфиденциальлеген үтәргә тиеш.

Консультация барышында конкрет контролль чараны, контролль үткәрергә вәкаләтле вазыйфай затларның, контролль чарада башка катнашучыларның караптарын һәм (яки) гамәлләрен, шулай ук контролль чара кысаларында үткәрелгән экспертиза, сынау нәтижәләрен бәяләүне үз эченә алган мәгълүмат бирелә алмый.

Консультация барышында контролль үткәргә вәкаләтле вазыйфай затка билгеле булган мәгълүмат администрация тарафыннан мәжбүри таләпләрне үтәү мәсьәләләре буенча контролль үткәрелә торган затны бәяләу максатларында кулланыла алмый.

Контрольне башкарырга вәкаләтле вазыйфай затлар тарафыннан консультацияләрне исәпкә алу журналы алып барыла.

Контроль үткәрелә торган затларның һәм аларның вәкилләренең администрациягә биш һәм аннан да күбрәк бертәрле мөрәҗәгатьләре кергән очракта, консультацияләр администрациянең рәсми сайтында контролль эшчәнлегенә багышланган махсус бүлектә Кукмара муниципаль районы Өркеш авыл жирлеге башлыгы (башлык урынбасары) яки контролль үткәрергә вәкаләтле вазыйфай зат тарафыннан имзаланган язма аңлатма урнаштыру юлы белән башкарыла.

3.11. Профилактик визит контролль үткәрелә торган затның эшчәнлек алып бару урыннан профилактик әңгәмә рәвешендә яисә видео-конференц-элемтәдән файдалану юлы белән үткәрелә.

Профилактика визиты барышында контролль үткәрелә торган затка аның эшчәнлегенә йә аңа караган контролль объектларына карата куела торган мәжбүри таләпләр, аларның риск критерийларына туры килүе, риск категориясен киметүнен нигезләре һәм тәкъдим итеплән ысууллары, шулай ук, аларны тиешле риск

категориясенә көртүдән чыгып, контроль объектларына карата, үткәрелә торган контроль чарапларның төрлөре, эчтәлеге һәм интенсивлығы турында хәбәр ителә.

Профилактик визит үткәргендә, контроль үткәрелә торган затларга мәжбүри таләпләрне бозуны бетерү турында курсәтмәләр бирелми. Контроль үткәрелә торган затка профилактик визит барышында бирелгән аңлатмалар тәкъдим иту характерында.

Мәжбүри профилактик визит югары куркыныч категориясенә караган контроль объектларына карата эшчәнлекне гамәлгә ашыруга керешүче контроль үткәрелә торган затларга карата үткәрелә.

Мәжбүри профилактика визиты үткәру турында контроль үткәрелә торган затка аны үткәру датасына кадәр кимендә биш эш көненнән дә соңга калмыйча контроль үткәрүгә вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан хәбәр ителә.

Мәжбүри профилактик визит үткәру турында хәбәрнамә язма рәвештә төzelә.

Мәжбүри профилактик визит үткәру турында хәбәрнамә контроль үткәрелә торган зат адресына «Россия Федерациясенә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» Федераль законның 21 статьясындагы 4 өлешенә билгеләнгән тәртиптә жибәрелә.

Контроль үткәрелә торган зат, бу хакта администрациягә аны үткәру датасына кадәр өч эш көненнән дә соңга калмыйча хәбәр итеп, мәжбүри профилактика визиты уздырудан баш тартырга хокуклы.

Мәжбүри профилактик визитны үткәру вакыты контроль алып барырга вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан билгеләнә һәм бер эш көненнән артмаска тиеш.

Контрольдә тотыла торган зат контроль органына ача карата профилактик визит үткәру турында гариза белән мөрәҗәгать итәргә хокуклы (алга таба – шулай ук контролльдә тотыла торган затның гаризасы).

Контроль органы әлеге гаризаны теркәгән көннән алып ун эш көне дәвамында контролльдә тотыла торган затның гаризасын карый һәм профилактик визит үткәру турында карап кабул итә, яисә контролльдә тотылган зат хәбәр иткән контроль органының матди, финанс һәм кадрлар ресурсларын, контроль объектының куркыныч категориясен исәпкә алып, профилактик визит үткәрудән баш тарту турында карап кабул итә.

Контроль органы тубәндәге нигезләрнең берсе буенча контролльдә тотыла торган затның гаризасы буенча профилактик визит үткәрудән баш тарту турында карап кабул итә:

1) контролльдә тотыла торган заттан профилактик визит үткәру турынданы гаризаны кире алуы турында хәбәр килгән;

2) контролльдә тотыла торган затның гаризасын тапшырган көнгә кадәр ике ай дәвамында контроль органы тарафыннан әлеге контролльдә тотыла торган затка карата профилактик визит үткәрудән баш тарту турында карап кабул ителгән;

3) контролльдә тотыла торган зат гариза биргән көнгә кадәр алты ай дәвамында профилактик визит үткәру контролльдә тотыла торган затның эшчәнлек урынында булмавы яки контролльдә тотыла торган затның башка гамәлләре (гамәл кылмавы) аркасында профилактик визит үткәру мөмкин булмау сәбәпле мөмкин булмаган;

4) контролльдә тотылган затның гаризасында әдәпсез яки мыскыллаучы сүзләр, (кузәтчелек) органы вазыйфаи затларының яки аларның гайлә әгъзаларының тормышына, сәламәтлегенә һәм мөлкәтенә куркынычлар бар.

Контрольдә тотыла торган затның гаризасы буенча профилактик визит үткәру турында карап кабул ителгән очракта, контроль органы егерме эш көне дәвамында мондый килешүнә теркәүне тәэммин итүче теләсә нинди ысул белән контролльдә тотылган за: белән профилактик визит үткәру датасын килештерә һәм мондый профилактик визитны закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян китерү (зарар китерү) куркынычларын профилактикалау программасына кертүнә тәэммин итә.

4. Контроль чарапарны һәм контроль гамәлләрне гамәлгә ашыру

4.1. Төзекләндеру өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда администрация тарафыннан күрсәтелгән чарапар қысаларында түбәндәге контроль чарапар һәм контроль гамәлләр үткәрелергә мөмкин:

1) инспекция визиты (мәжбүри таләпләргә ярашлы рәвештә контрольдә тотыла торган зат (аның филиаллары, вәкиллекләре, аерым структур бүлекчәләре) урнашкан урында булырга тиешле документларны карап тикшерү, сораштыру, документлар таләп итү, язма аңлатмалар алу, инструменталь тикшерү аша);

2) рейд тикшерүе (карал тикшерү, сораштыру, язма аңлатмалар алу, документлар таләп итү, инструменталь тикшерү, сынау, экспертиза аша);

3) документар тикшерү (язма аңлатмалар алу, документлар таләп итү, экспертиза аша);

4) күчмә тикшерү (карал тикшерү, сораштыру, язма аңлатмалар алу, документлар таләп итү, инструменталь тикшерү, сынау, экспертиза аша);

5) мәжбүри таләпләрнең үтәлешен күзәту (төзекләндеру өлкәсендә контроль объектлары турында мәгълүмат жыю һәм анализлау аша, шул исәптән, ведомствоара мәгълүмати жәзмәттәшлек барышында килә, мәжбүри таләпләрне үтәү қысаларында контроль үткәрелә торган затлар тарафыннан бирелә торган мәгълүматлар, шулай ук дәүләт һәм муниципаль мәгълүмат системаларында булган мәгълүматлар, «Интернет» чөлтәреннән алынган мәгълүматлар, башка гомуми кулланышта булган мәгълүматлар, шулай ук автомат режимда эшли торган хокук бозуларны теркәүнең фото- һәм кино тәшерү, видеоязма функцияләренә ия булган техник чарапарын кулланып алынган мәгълүматлар аша)

6) күчмә карал тикшерү (тикшереп карау, инструменталь тикшерү (videоязма кулланып), сынау, экспертиза аша).

Әлеге пунктта каралган контроль чарапар һәм контроль гамәлләр төрләре күрсәтелгән чарапар қысаларында әлеге Нигезләмәгә 1 нче күшымта нигезендә, конкрет контроль объектын билгеле бер куркыныч категориясенә кертүгә бәйле рәвештә дифференциацияләнми.

4.2. Мәжбүри таләпләрне үтәүне күзәту һәм күчмә тикшерү контроль үткәрелә торган затлар белән аралашмычча администрация тарафыннан үткәрелә.

4.3. Әлеге Нигезләмәнең 4.1 пунктының 1-4 пунктчаларында күрсәтелгән контроль чарапар планлы һәм планнан тыш чарапар формасында үткәрелә.

4.4. Төзекләндеру өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру қысаларында түбәндәге планлы контроль чарапар үткәрелергә мөмкин:

- 1) инспекция визиты;
- 2) рейд тикшерүе;
- 3) документар тикшерү;
- 4) күчмә тикшерү;

4.5. Төзекләндеру өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыру қысаларында түбәндәге планнан тыш контроль чарапар үткәрелергә мөмкин:

- 1) инспекция визиты;
- 2) рейд тикшерүе;
- 3) документар тикшерү;
- 4) күчмә тикшерү;
- 5) мәжбүри таләпләрне үтәүне күзәту;
- 6) күчмә тикшереп чыгу.

4.6. Контроль үткәрелә торган затлар белән үзара эш итеп контроль чарапар үткәрю өчен түбәндәгеләр нигез булып тора:

1) администрациянең гражданнарың һәм оешмаларның мәрәҗәгатьләре (гаризалары), дәүләт администрациясе органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан, массакүләм мәгълүмат чарапарыннан кергән очракта закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү турында яки зыян (зарар) китерү куркынычы турында белешмәләре булу, шулай ук контроль чарапар, шул исәптән үзара

хезмәттәшлек итмичә, шул исәптән башка контрольдә тотылган затларга карата үткәрелгән контроль чарапар үткәру нәтижәсендә шундай мәгълүмат алу;

2) контроль объектының мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары тарафыннан расланган параметрларга туры килүен яки контроль объектының мондый параметрлардан тайпылуын ачыклау;

3) контроль чарапарны үткәру планына кертелгән контроль чарапарны үткәру срокларының житүе;

4) конкрет контроль контроль үткәрелә торган затларга карата контроль чарапар үткәру турында Россия Федерациясе Президентының йөкләмәсе, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең йөкләмәсе;

5) прокуратура органнарына кергән материаллар һәм мәрәҗәгатьләр буенча законнарның үтәлешен, кеше һәм гражданның хокуклары һәм ирекләре үтәлешен күзәту қысаларында контроль чара үткәру турында прокурор таләбе;

6) ачыланган мәжбүри таләпләрне бозуны бетерү турындагы курсәтмәне үтәү сргы тәмамлану – контроль үткәрелә торган зат тарафыннан бирелгән курсәтмәдә карапан документлар һәм мәгълүматлар бирелмәгән очракта яки тәкъдим ителгән документлар һәм мәгълүматлар нигезендә ачыланган мәжбүри таләпләрне бозуны бетерү турындагы курсәтмәнең үтәлеше турында нәтижә ясау мөмкин булмаган очракта.

4.7. Мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары әлеге Нигезләмәгә 2 нче күшүмтада курсәтелгән.

Мәжбүри таләпләрне бозу куркынычы индикаторлары исемлеге администрациянең рәсми сайтында контроль эшчәнлеккә багышланган маxус бүлектә урнаштырыла.

4.8. Контроль үткәрелә торган зат белән хезмәттәшлек итеп үткәрелә торган контроль чарапар администрациянең контроль чараны үткәру турындагы боерыгы нигезендә үткәрелә.

4.9. Администрациянең закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зара) китерү яки зыян (зара) китерү куркынычы турындагы мәгълүматлар нигезендә контроль чараны үткәру турында боерыгы кабул ителгән очракта яки контроль үткәрелә торган затның мәжбүри таләпләрне бозуның расланган Куркыныч индикаторларына ярashлы параметрларга туры килү яки параметрлардан тайпылуы контроль чараны үткәру өчен нигез булып торган эшчәнлек параметрларын билгеләгән очракта, мондый боерык контроль чарасын үткәру турында контроль үткәрергә вәкаләтле вазифаи затның контроль чара үткәру турында дәлилле тәкъдиме нигезендә кабул ителә.

4.10. Контроль үткәрелә торган затлар белән үзара бәйләнешсез үткәрелә торган контроль чарапар Кукмара муниципаль районы Әркеш авыл җирлеге башлыгы (башлык урынбасары) йөкләмәсе нигезендә, администрациянең эш планнарындагы йөкләмә нигезендә, шул исәптән «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль закон белән билгеләнгән очракларда контроль үткәрергә вәкаләтле вазифаи затлар тарафыннан үткәрелә.

4.11. Гражданнарга, юридик затларга һәм шәхси эшмәкәрләргә карата контроль чарапары «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (күзәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законы нигезендә контроль үткәрергә вәкаләтле вазифаи затлар тарафыннан үткәрелә.

4.12. Төзекләндерү өлкәсендә контроль оештырганда һәм гамәлгә ашырганда, администрация ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек қысаларында, шул исәптән электрон формада, әлеге документлар һәм (яки) мәгълүматлар алар карамагында булган башка органнардан яки курсәтелгән органнарга буйсынуучы оешмалардан түләүсез нигездә документлар һәм (яки) мәгълүматлар ала. Курсәтелгән документлар һәм (яки) мәгълүматлар исемлеге, аларны тапшыру тәртибе һәм вакыты Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2016 елның 19 апрелендәге 724-р номерлы боерыгы белән расланган, дәүләт контроле (күзәтчелеге) органнарыннан, башка дәүләт органнарыннан, җирле үзидарә органнарыннан яки дәүләт органнарына

яки жириле үзидарә органнарына буйсынучы, әлеге документлар һәм (яки) мәгълүмат алар карамагында булган оешмалардан тикшерүләр оештырганда һәм үткәргендә муниципаль контроль органнары тарафыннан ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында соратыла һәм алына торган документлар һәм (яки) мәгълүмат исемлөгө белән, шулай ук «Дәүләт контролен (кузәтчелеген), муниципаль контрольне гамәлгә ашыру кысаларында ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2021 елның 6 мартандагы 338 номерлы карапы белән расланган, ведомствоара мәгълүмати хезмәттәшлек кысаларында һәм (яки) мәгълүматлар булган башка органнардан яки күрсәтелгән органнарга буйсынучы оешмалардан дәүләт контроле (кузәтчелеге) төрләрен, муниципаль (яки) белешмәләр бирү кагыйдәләре белән билгеләнгән.

4.13. Юридик затларга, шәхси эшмәкәрләргә һәм гражданнарга карата планлы контроль чаралары «Чираттагы календарь елга планлы контроль (кузәтчелек) чараларын үткәрү планын формалаштыру, аны прокуратура органнары белән килештерү, ел дәвамында аңа контроль (кузәтчелек) чараларын керту һәм аннан чыгару тәртибе турында» Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2020 елның 31 декабрендәге 2428 номерлы карапы белән расланган, Чираттагы календарь елга планлы контроль (кузәтчелек) чараларын үткәрү планын формалаштыру, аны прокуратура органнары белән килештерү, ел дәвамында аңа контроль (кузәтчелек) чараларын керту һәм аннан чыгару кагыйдәләре нигезендә эшләнә торган планлы контроль чараларын үткәрүнен өллүк планнары нигезендә, әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән үзенчәлекләрне исәпкә алыш үткәрелә.

4.14. Контрольдә тотыла торган затлар булган шәхси эшмәкәр, граждан администрациягә контроль чараны үткәргендә катнаша алмау турында мәгълүмат бирергә хокујлы булган, шуңа бәйле рәвештә, контроль чараны үткәрү администрация тарафыннан шәхси эшмәкәр, гражданың администрациягә мәрәжәгать итүен сәбәп булган шартларны бетерү өчен кирәклө вакытка (әмма 20 көннән артык түгел) күчерелә торган очракка бер үк вакытта тубәндәге шартларны да үтәү керә:

1) контроль үткәрелә торган затның яки аның вәкиленең булмавы контроль чараны үткәргендә контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи зат тарафыннан, контроль чараны үткәрү турында тиешенчә хәбәр ителгән очракта, контроль чараны үткәргендә мәжбүри таләпләрне үтәүне бәяләүгә комачауламый;

2) закон белән саклана торган кыйммәтләргә турыдан-туры зыянга (зарар) китерү белән янаулар яки чынлыкта зыян (зарар) китерү билгеләренең булмавы;

3) контроль чараны үткәргендә контроль үткәрелә торган затның булмавының сәбәпләре бар.

4.15. Күчмә тикшерүне үткәрү вакыты 10 эш көненнән артмаска тиеш.

Бер кече эшмәкәрлек субъектына карата күчмә тикшерү барышында хезмәттәшлек итүнең гомуми вакыты кече предприятие өчен 50 сәгатьтән һәм микропредприятие өчен 15 сәгатьтән артмаска тиеш.

Россия Федерациясенең берничә субъекты территориясендә үз эшчәнлеген алыш баручы оешмага карата күчмә тикшерү үткәрү вакыты һәр филиал, вәкиллек, оешманың аерым структур бүлекчәсе яки житештерү объекты буенча аерым билгеләнә.

4.16. Контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи затлар һәм контроль гамәлләр башкаруга жәлеп ителгән затлар тарафыннан контроль чаралар үткәрүнен барлык очракларында да мәжбүри таләпләрне үтәү (бозу) дәлилләрен теркәү өчен фотога төшерү, аудио- һәм видеоязмалар, контроль чараны уздыруга вәкаләтле вазыйфаи затлар үткәргән геодезия һәм картометрия үлчәүләре кулланылырга мөмкин. Фотога максатлар өчен кулланылган техник чаралар турында мәгълүмат контроль чара контролю гамәл нәтижәләре буенча төзелгән актта һәм контроль чара кысаларында үткәрелгән контролю гамәл нәтижәләре буенча төзелгән беркетмәдә чагыла.

4.17. Контроль чара нәтижәләренә контролль үткәрелә торган зат тарафыннан мәжбүри таләпләрне үтәүне бәяләү, мәжбүри таләпләрне бозуны кисәту һәм (яки) аларны бозуны туктату өчен шартлар тудыру, бозылган нигезләмәне торғызу, администрация тарафыннан жаваплылыкка тарту һәм (яки) «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контролль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федераль законның 90 статьясындагы 2 өлешендә каралган чарапарны куллану турында мәсьәләне карау өчен вәкаләтле органнарга яки вазифаи затларга мәгълүмат жибәрү керә.

4.18. Контроль үткәрелә торган зат белән үзара хезмәттәшлекне күздә тоткан контролль чара тәмамлангач, контролль чара акты төzelә. Эгәр мондый чара нәтижәләре буенча мәжбүри таләпләрне бозу ачыкланса, актта нинди мәжбүри таләп бозылганлыгы, нинди норматив хокукий акт һәм аның структур берәмлеге белән билгеләнгәнлөгө күрсәтелә. Ачыклangan бозуны контролль чара тәмамланганчы бетергән очракта, актта аны бетерү факты күрсәтелә. Мәжбүри таләпләрне бозуның дәлиле булган документлар, башка материаллар актка теркәлергә тиеш. Контроль чараны үткәргәндә тутырылган тикшерү кәгазьләре актка теркәлә.

Актны рәсмиләштерү, әгәр актны рәсмиләштерүнен башка тәртибе Россия Федерациясе Хөкүмәте тарафыннан билгеләнмәгән булса, мондый чара тәмамланган көнне контролль чара уздырылган урында гамәлгә ашырыла.

Прокуратура органнары белән үткәру килешенгән контролль чара акты, ул рәсмиләштерелгәннән соң ук, Контроль (кузәтчелек) чарапарының бердәм реестры аша прокуратура органнарына жибәрелә.

4.19. Контроль чарапар турында мәгълүмат Контроль (кузәтчелек) чарапарының бердәм реестрында урнаштырыла.

4.20. Контроль үткәрелә торган затларга контролль үткәрергә вәкаләтле вазифаи затлар башкара торган гамәлләр һәм кабул ителә торган каарлар түрүнде мәгълүмат бирү күрсәтелгән гамәлләр һәм каарлар түрүнде мәгълүматларны Контроль (кузәтчелек) чарапарының бердәм реестрына урнаштыру юлы белән, шулай ук аларны контролль үткәрелә торган затларга дәүләт һәм муниципаль хезмәтләр күрсәту һәм дәүләт һәм муниципаль функцияләрне электрон формада башкару өчен кулланыла торган мәгълүмати системаларның мәгълүмати-технологик үзара бәйләнешен тәэммин итүче инфраструктура аша, шул исәптән «Дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең (функцияләрнең) Бердәм порталы» федераль дәүләт мәгълүмат системасы аша (алга таба – дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы) һәм (яки) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең төбәк порталы ашажиткерү юлы белән башкарыла.

Контроль үткәрелә торган зат булган эшмәкәрлек эшчәнлеген алып бармый торган гражданга, әгәр дә ул администрация адресынан кәгазьдә документлар алу кирәклеге түрүнде хәбәр жибәрсә яисә администрациядә контролль үткәрелә торган затның электрон почта адресы түрүнде мәгълүмат булмаса һәм аңа дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталы аша электрон рәвештә документлар жибәру мөмкинлеге булмаса (әгәр кешенең Бердәм идентификация һәм аутентификация системасында хисап язмасы булмаса яки ул Бердәм идентификация һәм аутентификация системасында теркәлү процедурасын үтүне тәмамламаган булса), контролль үткәрергә вәкаләтле вазифаи затлар тарафыннан башкарыла торган гамәлләр һәм кабул ителгән каарлар түрүнде кәгазьдә документлар жибәрү юлы белән хәбәр ителә. Элеге граждан администрациягә документларны кәгазьдә жибәрергә хокуклы.

4.21. Актта язылган фактлар һәм нәтижәләр белән килешмәгән очракта, контролль үткәрелә торган зат «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контролль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248 – ФЗ номерлы Федераль законның 39-40 статьяларында һәм әлеге Нигезләмәнен 5 бүлегендә каралган тәртиптә шикаять жибәрергә хокуклы.

4.22. Контроль чараны үткәргәндә мәжбүри таләпләрне бозулар ачыкланмаган очракта, бу хакта мәгълүмат Контроль (кузәтчелек) чарапарының бердәм реестрына

кертелә. Контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи зат мәжбүри таләпләрне үтәу буенча тәкъдимнәр Бирергә, закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычларын профилактикалауга юнәлдерелгән башка чараптар үткәрергә хокуклы.

4.23. Контроль чарасын үткәргендә контролль үткәрелә торган зат тарафыннан мәжбүри таләпләрне бозулар ачыкланган очракта, Россия Федерациясе законнарында каралган вәкаләтләр чикләрендә администрация (контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи зат) тубәндәгеләргә хокуклы:

1) контролль чара акты рәсмиләштерелгәннән соң, контролль үткәрелгән затка, мөмкин булган вакытын курсәтеп, ачыкланган бозуларны бетерү турында һәм (яки) закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерүне булдырмау буенча чараптар үткәру турында курсәтмә бирергә;

2) өгәр контролль чарасын үткәргендә, контролль объектына ия булган һәм (яки) файдаланган гражданың, оешмаларның эшчәnlеге закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычы тудыра яки мондый зыян (зарар) китерелә дип билгеләнгән очракта, закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерүне булдырмау яки аны туктату һәм гражданнарга, оешмаларга закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычы һәм аны булдырмау ысууллары турында мәгълүматны теләсә нинди ысуул белән житкерү буенча Россия Федерациясе законнарында каралган чарапарны кичекмәстән кабул итәргә;

3) контролль чара барышында жинаять яки административ хокук бозу билгеләре ачыкланды, үз компетенциясенә ярашлы рәвештә тиешле мәгълүматны дәүләт органына жибәрергә яки, тиешле вәкаләтләре булганды, гаепле затларны закон белән билгеләнгән жаваплылыкка тарту буенча чараптар үткәрергә;

4) мәжбүри таләпләрнең ачыкланган бозылуларын бетерүне контролльдә тоту, мәжбүри таләпләрнең бозылуларын кисәтү, закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зыян) китерү мөмкинлеген булдырмау буенча чараптар үткәрергә, курсәтмә билгеләнгән срокларда үтәлмәсә, өгәр мондый чара законнарда каралган булса, курсәтмәне мәжбүри үтәүне таләп итеп, судка кадәр мөрәҗәгать итеп, аны үтәүне тәэммин итү буенча чараптар үткәрергә;

5) мәжбүри таләпләрне үтәу буенча киңәшләр бирү, закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычларын профилактикалауга юнәлдерелгән башка чараптар үткәру мәсьәләсен карау.

4.24. Контроль үткәрүче вазыйфаи затлар тәзекләндерү өлкәсендә контролль үткәргендә федераль башкарма администрация органнары һәм аларның территориаль органнары, Татарстан Республикасы башкарма администрациясе органнары, жирле үзидарә органнары, хокук саклау органнары, оешмалар һәм гражданнар белән билгеләнгән тәртиптә хезмәттәшлек итәләр.

Тәзекләндерү өлкәсендә контролльлек итү кысаларында контролль чарасы барышында Россия Федерациясе законнары белән административ һәм башка жаваплылык каралган закон таләпләрен бозу ачыкланган очракта, контролль чара актында ачыкланган бозу билгеләре булу турында мәгълүмат курсәтелә. Контроль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи затлар әлеге актың күчермәсөн тиешле жаваплылыкка тартуга вәкаләтле администрация органына жибәрәләр.

5. Администрация каарларына, контролль үткәрергә вәкаләтле вазыйфаи затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаять бирү

5.1. Администрация каарларына, контролльдә тотарга вәкаләтле вазыйфаи затларның гамәлләренә (гамәл кылмавы) карата «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контролль турында» 2020 елның 31 июлендәге 248-ФЗ номерлы Федэраль законның 9 бүлеге тарафыннан билгеләнгән тәртиптә шикаять бирелергә мөмкин.

5.2. Аларның фикеренчә, хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре тәзекләндерү өлкәсендә контроллен гамәлгә ашыру кысаларында турыдан-туры бозылган контролльдә тотыла торган затлар тубәндәгеләргә карата судка кадәр шикаять бирергә хокуклы:

- 1) контроль чаралар үткөрү турында каарлар;
- 2) контроль чаралар актлары, ачыкланган бозуларны бетерү турында күрсәтмәләр;
- 3) контроль чаралары кысаларында контрольне гамәлгә ашырырга вәкаләтле вазыйфаи затларның гамәлләре (гамәл кылмаулары).

5.3. Шикаятыне контроль үткәрелә торган зат дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталын һәм (яки) дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең тәбәк порталын кулланып, шикаятыне карауга вәкаләтле органга электрон рәвештә бирә.

Дәүләт яки закон белән саклана торган башка серне тәшкил итүче мәгълүматлар һәм документлар булган шикаяты дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең бердәм порталын һәм дәүләт һәм муниципаль хезмәтләрнең тәбәк порталын кулланмыйча, Россия Федерациясенең дәүләт һәм закон белән саклана торган сер турындагы закон таләпләрен исәпкә алыш бирелә. Тиешле шикаяты Кукмара муниципаль районы Өркеш авыл жирлеге башлыгы шәхси кабул иткәндә контроль үткәрелгән зат тарафыннан Кукмара муниципаль районы Өркеш авыл жирлеге башлыгына шикаятын (документларда) дәүләт яки закон белән саклана торган башка серне тәшкил итүче мәгълүматлар булу турында алдан хәбәр итеп бирелә.

5.4. Администрация каарына, аның вазыйфаи затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) карата шикаяты Кукмара муниципаль районы Өркеш авыл жирлеге башлыгы (башлык урынбасары) тарафыннан карала.

5.5. Администрациянең каарына, аның вазыйфаи затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаяты контролльдә тотыла торган зат үз хокуклары бозылуы турында белгән яки белергә тиеш булган көннән алыш 30 календарь көн эчендә бирелергә мөмкин.

Администрация курсәтмәсе буенча шикаяты контроль үткәрелгән зат курсәтмәне алғаннан соң 10 эш көнө эчендә бирелергә мөмкин.

Шикаяты бирү вакыты житди сәбәпләр аркасында узып киткән очракта, шикаяты биричесе затның үтенече буенча бу срок шикаятыне карау өчен администрация (вазыйфаи зат) тарафыннан кире кайтарылырга мөмкин.

Шикаяты биргән кеше, шикаяты буенча карап кабул ителгәнчө, аны кире тулысынча яисә өлешчә ала ала. Шул ук вакытта шикаятыне шул ук нигезләр буенча кабат жибәрү рәхсәт ителми.

5.6. Администрация каарына, аның вазыйфаи затларның гамәлләренә (гамәл кылмавына) шикаяты теркәлгәннән соң 20 эш көнө эчендә каралырга тиеш.

Өгөр аны карау өчен башка органнар карамагында булган мәгълүматны алу таләп ителсө, шикаятыне карау вакыты Кукмара муниципаль районы Өркеш авыл жирлеге башлыгы (башлык урынбасары) тарафыннан күп дигәндә 20 эш көненә озайтылырга мөмкин.

6. Төзекләндерү өлкәсендә контрольнең төп курсәткечләре һәм аларның максатчан кыйммәтләре

6.1. Төзекләндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашыруның нәтижәлелеген һәм нәтижәлелеген бәяләү «Россия Федерациясендә дәүләт контроле (кузәтчелеге) һәм муниципаль контроль турында» 2020 елның 31 июлендәгэ 248-ФЗ номерлы Федераль законның 30 статьясы нигезендә башкарыла.

6.2 Контроль төренең төп курсәткечләре һәм аларның максатчан курсәткечләре, төзекләндерү өлкәсендә контроль өчен индикатив курсәткечләр Кукмара муниципаль районы Өркеш авыл жирлеге Советы тарафыннан раслана.

Кукмара муниципаль районы Өркеш авыл жирлеге территориясендә төзекләндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмәгә 1 нче күшымта

Башкарма комитет тарафыннан төзекләндерү өлкәсендә контроль үткәргәндә төзекләндерү өлкәсендә контроль объектларын билгеле бер куркыныч категориясенә кертү критерийлары

1. Югары куркыныч категориясенә түбәндәгеләр көрө:

янәшәдәге территорияләр.

2. Уртача куркыныч категориясенә түбәндәгеләр көрө:

элмә такталар, биналар, корылмалар, төзелмәләр фасадлары, кечкенә архитектура формалары, капиталь булмаган стационар булмаган корылмалар һәм корылмалар капиталъ булмаган стационар булмаган корылмалар һәм төзелмәләр, мәгълүмат щитлары, курсәткечләр, саклагыч җайланмалар.

3. Төзекләндерү өлкәсендәге барлык башка контроль объектлары түбән куркыныч категориясенә көрө.

Кукмара муниципаль районы Өркеш авыл жирлөгө территориясендә төзеклөндерү өлкәсендә муниципаль контроль турында нигезләмәгө 2 нче күшымта

Төзеклөндерү өлкәсендә контроль үткөргөндө планнан тыш тикшерүлөр үткөрү кирәклеген билгелөү өчен Кукмара муниципаль районы Өркеш авыл жирлөгө башкарма комитеты тарафыннан төзеклөндерү өлкәсендә контрольне гамәлгә ашырганда кулланыла торган мәжбүри таләплөрне бозу куркынычы индикаторлары

1. Жирле үзидарә органына реклама элмә тактасын килештерү турында гариза жибәрү факты булмаганды, автомобиль транспортын ремонтау һәм хезмәт күрсәту өлкәсендә хезмәт күрсәту буенча контрольдә тотыла торган зат тарафыннан эшчәнлек башланган көннән алып 90 календарь көн узу.

2. Узган елның шул ук чоры белән чагыштырганда, квартал дәвамында объектларны һәм төзеклөндерү элементларын жыештыру буенча эшләрне башкару бурычы йөклөнгөн оешма хезмәткәрләре санының, өлеге эшләрне башкару өчен билгеләнгөн жыештыру һәм маҳсус техника санының шул ук вакыт аралыгында артуы булмаган очракта, 50 һәм аннан да күбрәк процентка кимүе (ләкин ким дигәндә ике хезмәткәр).

3. Хезмәт күрсәту территориясендә ике календарь атна дәвамында объектларны һәм төзеклөндерү элементларын жыештыру буенча эшләрне башкаруны үз бурычларына керткән оешмага хезмәт күрсәту территориясендә травматологик ярдәм сорап мөрәҗәгать иткән гражданнар санының, алдагы шул ук чор белән чагыштырганда, 15 һәм аннан да күбрәк процентка артуы.

4. 30 календарь көн эчендә таләпләре Муниципаль берәмлек территориясен төзеклөндерү кагыйдәләре белән билгеләнгөн контроль объектының торышыннан тайпылуның өч һәм аннан да күбрәк шундый ук очраклары ачыклануы турында гражданнардын, оешмалардан, дәүләт хакимияте органнарыннан, жирле үзидарә органнарыннан кергән, массакүләм мәгълүмат чараларыннан, Интернет мәгълүмати-телекоммуникацион чөлтәреннән һәм (яки) килгән мәгълүматларның дөреслеген бәяләүгә юнәлдерелгән чаралар нәтижәсендә алынган төзеклөндерү өлкәсендә мәжбүри таләплөрне бозу билгеләре һәм закон белән саклана торган кыйммәтләргә зыян (зарар) китерү куркынычы турында сөйли торган мәгълүмат булу.

5. Контрольдә тотылган затка карата чыгарылган төзеклөндерү өлкәсендә мәжбүри таләплөрне бозган өчен административ жәза билгелөү турында административ хокук бозу турында эш буенча бер ел эчендә кимендә биш карап булу.

6. Торак пунктның бер административ-территориаль берәмлеке (урам, микрорайон) территориясендә ике календарь атна дәвамында травма алуға бәйле рәвештә травматологик ярдәм күрсәту өчен мөрәҗәгать иткән гражданнар санының, алдагы шул ук чор белән чагыштырганда, 15 һәм аннан да күбрәк процентка артуы.